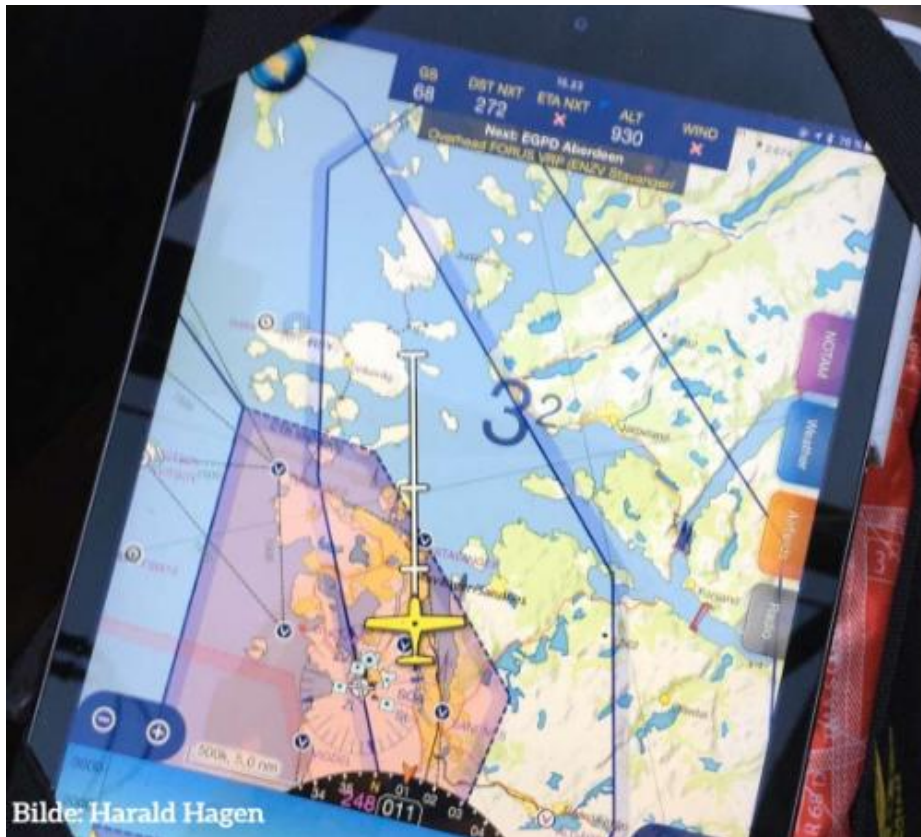


Hvordan unngå luftromskrenkelser

Luftromskrenkelser oppstår når et luftfartøy uten nødvendig klarering entrer kontrollert eller restriksjonsbelagt luftrom. Slike hendelser kan føre til alvorlige sikkerhetsrisikoer, inkludert tap av separasjon mellom luftfartøy og økt arbeidsbelastning for flygeledere. De fleste slike hendelser skyldes gjerne navigasjonsfeil, mangelfull planlegging eller utilstrekkelig kjennskap til luftrommet.



1. Før flyturen:

Forbered og planlegg dine tiltenkte og alternative ruter på forhånd!

Sett opp rute på kartet og se hvilket luftrom ruten går gjennom. Bruker du papir må du sjekke alle luftrommene med NOTAM. Hvis du bruker elektronisk planlegging vil du i de fleste tilfeller kunne hente ut vær, luftromsinformasjon og NOTAM for den planlagte ruten automatisk!

Lag en liste over frekvenser som brukes underveis. I dag er frekvensene om til 8,33 kHz kanalseparasjon, og det er ikke tillatt å bruke en radio med kun 25kHz frekvensseparasjon. Hvis du bruker elektroniske planleggere vil du som oftest få en frekvensliste automatisk.

- Vær obs på komplisert luftrom rundt store flyplasser. Gardermoen TMA er for eksempel veldig sammensatt vest for Gardermoen.
- Noen norske TMA'er går enkelte steder helt ned i terrenget!

2. Under flyturen:

Situasjonsforståelse og kommunikasjon er avgjørende!

- Bruk primært elektronisk navigasjon, men tren på bestikknavigasjon med jevne mellomrom. Vit hvor du er til enhver tid.
- Snakk med noen, selv i luftrom hvor du ikke må. Rapporter din posisjon. Hyppig radiokommunikasjon øker situasjonsbevisstheten betydelig når du er i luften!
- Hold kontakt med Flight Information Service (FIS) / Air Traffic Control (ATC) selv om du flyr under en TMA. Da gir du flygelederne mulighet til å varsle deg dersom du skulle komme nær kontrollert luftrom eller andre luftfartøy. Du gir altså deg selv bedre sjanse til å unngå luftromskrenkelse.
- Hold deg elektronisk synlig: hold transponderen påslått til din tildelte squawk (eller standard 7000-kode). Du gir deg selv beskyttelse mot kollisjon og, som over, hjelper du flygeledere til å hjelpe deg.
- Din operative plan er din guide: følg planen din, men vær klar til å justere eller endre den i tilfelle eksepsjonelle eller uforutsette omstendigheter. Ofte skjer luftromskrenkelse i det du avviker fra planen. Som alltid bør du være påpasselig når noe uforutsett oppstår.
- Hvis du vet at du har krenket luftrommet, hold transponderen aktivert og kontakt FIS/ATC for å informere dem og be om assistanse. Ikke nøl med å kommunisere!
- Bruk dine elektroniske navigasjonshjelpemidler klokt for å støtte din navigasjon. Sørg alltid for at sikker navigasjon er mulig i tilfelle svikt i din elektroniske enhet ved å ha en tilstrekkelig reserveordning klar til bruk. Hvis du bruker VFR-kart som din (eneste) reserve, hold dine grunnleggende pilot-, navigasjons- og bestikknavigasjon oppdatert.

3. Etter flyturen:

En god pilot slutter aldri å lære og deler sine flyopplevelser med andre!

- Gjennomgå og debrief flyturen din, om enn bare for deg selv.
- Del dine erfaringer med andre og rapporter eventuelle hendelser. Husk at fristen for rapportering er 72 timer.

Kilde: Luftfartstilsynets sikkerhetsbrev 28.05.2025.